

Funktions-/styrkebaserad arbetssätt vid adhd och autism (i skolvärlden) med WHO:s ICF ansats

Sven Bölte

Center for Neurodevelopmental Disorders (KIND)
Karolinska Institutet, Stockholm

sven.bolte@ki.se; <https://ki.se/kind> FB:
@kindkarolinskainstitutet

Alltid bra med ett passande citat

“Success is
stumbling from
failure to
failure with
no loss of
enthusiasm”

Om NPF för vägledare

Vägledning vid NPF

Övergångar

Stöd vid studier

Universitet & Högskola

Läsvärt

NPF och arbete

Verktyg för arbetsgivare

Lagar och regler

Dokument/PDF:er

Länksamling

Kalendarium

Start mer information

Om NPF för vägledare

Studie- och Yrkesvägledning vid NPF

Allmänt om vägledning

Erfarenheter från referensgruppen

Guider

Mer information > Studie- och Yrkesvägledning vid NPF > Guider

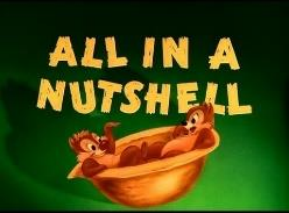
Guider

När man ska vägleda en person med NPF finns det olika saker man kan tänka på både rörande bemötande, arbetssätt och samverkan. Här har vi sammanställt lite information om detta i våra vägledningsguider.

Guide för bemötande

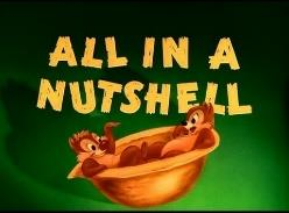
www.jobbafrisknppf.se

Autism & adhd i ett nötskal

- Uttryck av annorlunda neurologisk mognad, utveckling & utrustning
- Extrem av normalfördelade traits
- Hög sårbarhet för psykisk & kroppslig ohälsa, stress, utbrändhet
- ~2-4%, resp. ~5-10 % av allmän befolkning har diagnos idag i Sverige (skolbarn, vuxna)
- Kognitiva konsekvenser (t ex socialt tänkande, självreglering, exekutiva funktioner)
- Funktionsnedsättning i vardagen (skola, hemma, fritid, arbete)
- Oförmåga, inte ovilja ("osynlig")

Målsättningar av stöd och insatser vid autism & adhd

- Hjälp med att förhindra negativa konsekvenser (t ex social exkludering, psykisk ohälsa)
- Öka möjligheter för inläring/utveckling
- Arbeta med styrkor/intresse/preferenser/möjligheter
- Kompensation för svårigheter genom självkänedom, anpassning av miljön,
- Öka hållbarhet av insatser genom samskapande av lösningar

Bemötande

Det individuella bemötandet
i mötet mellan individer

Det organisatoriska bemötandet
hur ex. kommuner,
tjänstemän och
skolledningen tillämpar lagar

Det kollektiva bemötandet
ex. nationell syn på
rättigheter för personer med
funktionsnedsättningar

Några centrala punkter att minnas vid stöd och insatser för personer med autism & adhd

- Primärperspektivet, egen erfarenhet (vs. professionell syn)
- Bidirektionalitet (vs. unidirektionalitet)
- Respekt, tålamod, vänlighet, nyfikenhet, tydlighet, förutsebarhet (vs. prestige)
- Validera och agera (vs. tvivla och avvakta)
- Tänk funktion (vs. diagnosfokus)
- Göra det som är möjligt (vs. förvänta sig det omöjliga)
- Fokus på styrkor, preferenser, motivation, intressen (vs. problem)

Positiv psykologi

Clinical Psychology

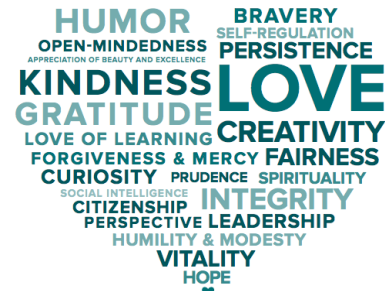
Repair/healing/disorder/illness

Positive Psychology

Flourishing/wellbeing/strengths/meaning

- Ej naivt, ej orealistiskt positivism, inte "superkraft"
- Kulturändring
- Från kunskap om problem till kunskap om resurser
- Öka det positiva istället för minska det negativa

Styrkor, intressen, motivation & resurser (autism)

Journal of Autism and Developmental Disorders
<https://doi.org/10.1007/s10803-018-3482-4>

ORIGINAL PAPER

An International Clinical Study of Ability and Disability in Autism Spectrum Disorder Using the WHO-ICF Framework

Soheil Mahdi^{1,2} · Katja Albertowski³ · Omar Almodayfer⁴ · Vaia Arsenopoulou⁵ · Sara Carucci⁶ · José Carlos Dias⁷ · Mohammad Khalil⁸ · Ane Knüppel⁹ · Anika Langmann¹⁰ · Marlene Briclet Lauritsen¹¹ · Gracielle Rodrigues da Cunha¹² · Tokio Uchiyama¹³ · Nicole Wolff³ · Melissa Selb^{14,15} · Mats Granlund¹⁶ · Petrus J. de Vries¹⁷ · Lonnie Zwaigenbaum¹⁸ · Sven Bölte^{1,2,19}

Visuellt minne
Uthållighet vid uppgifter
Koncentration, fokus
Nya idéer, hypoteser
Visuell-spatiala färdigheter
Tillförlitligt, vänlig, nyfiken, pålitlig

RESEARCH ARTICLE

Functioning and Disability in Autism Spectrum Disorder: A Worldwide Survey of Experts

Elles de Schipper,† Soheil Mahdi,† Petrus de Vries, Mats Granlund, Martin Holtmann, Sunil Karande, Omar Almodayfer, Cory Shulman, Bruce Tonge, Virginia V.C.N. Wong, Lonnie Zwaigenbaum, and Sven Bölte

Detaljuppmärksamhet
Ärlighet
Expertis i specifika områden
Matematiska färdigheter
Kreativitet
Konstnärliga färdigheter
Persistens / förutsägbarhet
Unik blick på världen

ORIGINAL CONTRIBUTION

Towards an ICF core set for ADHD: a worldwide expert survey on ability and disability

Elles de Schipper^{1,13} · Soheil Mahdi^{1,13} · David Coghill² · Petrus J. de Vries³ · Susan Shur-Fen Gau⁴ · Mats Granlund⁵ · Martin Holtmann⁶ · Sunil Karande⁷ · Florence Levy⁸ · Omar Almodayfer⁹ · Luis Rohde^{10,11} · Rosemary Tannock¹² · Sven Bölte^{1,13}

Received: 20 July 2015 / Accepted: 21 September 2015
© The Author(s) 2015. This article is published with open access at Springerlink.com

Kreativitet
Energi
Humor
Flexibel
Multitasking
Motståndskraft
Risktagande

Styrkor, intressen, motivation & resurser (ADHD)

Eur Child Adolesc Psychiatry (2017) 26:1219–1231
DOI 10.1007/s00787-017-0983-1

ORIGINAL CONTRIBUTION

An international qualitative study of ability and disability in ADHD using the WHO-ICF framework

Soheil Mahdi^{1,2} · Marisa Viljoen³ · Rafael Massuti^{4,5} · Melissa Selb^{6,7} · Omar Almodayfer⁸ · Sunil Karande⁹ · Petrus J. de Vries³ · Luis Rohde^{4,5} · Sven Bölte^{1,2,10}

European Child & Adolescent Psychiatry
<https://doi.org/10.1007/s00787-018-1124-1>

ORIGINAL CONTRIBUTION

An international clinical study of ability and disability in ADHD using the WHO-ICF framework

Soheil Mahdi^{1,2} · Nadia Ronzano³ · Ane Knüppel⁴ · José Carlos Dias⁵ · Ayman Albdah⁶ · Lin Chien-Ho⁷ · Omar Almodayfer⁸ · Annet Bluschke⁹ · Sunil Karande¹⁰ · Huei-Lin Huang¹¹ · Hanna Christiansen¹² · Mats Petrus J. de Vries¹⁴ · David Coghill¹⁵ · Rosemary Tannock¹⁶ · Luis Rohde^{17,18} · Sven Bölte^{1,2,19}

Egen erfarenhet av styrkor vid adhd & autism

 behavioral sciences

Article

A Qualitative Study of the Lived Experience of Children with ADHD

Daphne S. Ling and Adele Diamond

Department of Psychiatry, University of British Columbia, Vancouver, BC V6T 2A1, Canada;
adele.diamond@ubc.ca
* Correspondence: daphne.ling@ubc.ca

Energi
Hyperfokus
Kreativitet

Logiskt tänkande
Detaljuppmärksam
Godsint
Bestämd
Musikaliskt

Original Article

Self-reported strengths and talents of autistic adults

Linnea A Lampinen , Joseph Singer¹, Xinyue Wang¹, Benjamin VanHook², Ellen Wilkinson¹ and Vanessa H Bal¹

Autism
2026, Vol. 30(1) 37–48
© The Author(s) 2025
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/13623613251364361
journals.sagepub.com/home/aut

Clinical Psychology Review 113 (2024) 102487

Contents lists available at ScienceDirect

Clinical Psychology Review

journal homepage: www.elsevier.com/locate/clpsychrev

Review

Resilience in the face of neurodivergence: A scoping review of resilience and factors promoting positive outcomes

Melissa H. Black^{a,*}, Johan Helander^{a,b}, Julie Segers^c, Cecilia Ingard^d, Jo Bervoets^e, Vincent Grimaldi de Puget^f, Sven Bölte^{a,g,h}

Table 4

ICF codes for resilience factors appearing in 5% or more of studies.

ICF codes	Number of articles	% of articles
e310 Immediate family	53	30%
d760 Family relationships	28	16%
b126 Temperament and personality functions	21	12%
e330 People in positions of authority	21	12%
e320 Friends	19	11%
i411 Attitude towards one's own self	18	10%
b152 Emotional functions	17	10%
e399 Support and relationships, unspecified	16	9%
e325 Acquaintances, peers colleagues, neighbours and community members	15	9%
i436 Empowerment	15	9%
d920 Recreation and leisure	13	7%
d177 Making decisions	12	7%
d750 Informal social relationships	12	7%
e585 Education and training services, systems and policies	12	7%
b125 Dispositions and intra-personal functions	10	6%
b130 Energy and drive functions	10	6%
d910 Community life	10	6%
e425 Individual attitudes of acquaintances, peers colleagues, neighbours and community members	10	6%
d740 Formal relationships	8	5%
i416 Attitude towards health, disease and disability	8	5%

Autism/adhd & resiliens/motståndskraft

Effekter av styrkebaserade insatser på mental hälsa/resiliens

European Child & Adolescent Psychiatry
<https://doi.org/10.1007/s00787-025-02741-6>

REVIEW

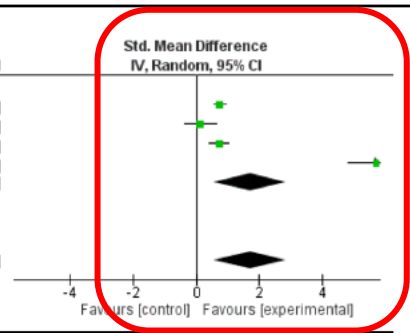
Strength-based capacity-building interventions to promote adolescents' mental health: A systematic review and meta-analysis

Cong Fu¹ · Wai Tong Chien¹ · Yu Zhang¹ · Kam Ki Lam¹

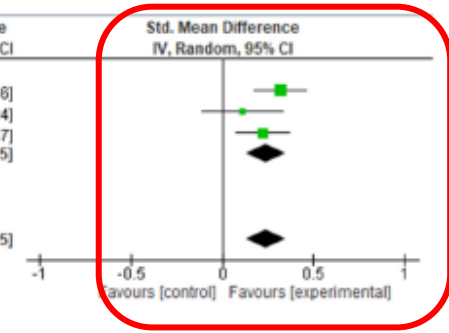
European Child & Adolescent Psychiatry

Study or Subgroup	Building MHL			Control			Weight	Std. Mean Difference IV, Random, 95% CI
	Mean	SD	Total	Mean	SD	Total		
1.1.1 Cluster-rct								
Campos et al 2018	140.1	12.58	213	130.58	13.08	235	26.3%	0.74 [0.55, 0.93]
Liddle 2019	36	6.13	29	35	8.45	33	25.2%	0.13 [-0.37, 0.63]
Perry 2014	14.76	3.84	89	12.07	3.54	90	26.0%	0.73 [0.42, 1.03]
Zare 2021	127.54	8.05	47	76.4	9.61	47	22.5%	5.72 [4.79, 6.65]
Subtotal (95% CI)			378			405	100.0%	1.70 [0.57, 2.84]
Heterogeneity: Tau ² = 1.27; Chi ² = 115.44, df = 3 (P < 0.00001); I ² = 97%								
Test for overall effect: Z = 2.94 (P = 0.003)								
Total (95% CI)			378			405	100.0%	1.70 [0.57, 2.84]
Heterogeneity: Tau ² = 1.27; Chi ² = 115.44, df = 3 (P < 0.00001); I ² = 97%								
Test for overall effect: Z = 2.94 (P = 0.003)								
Test for subgroup differences: Not applicable								

a Immediately post-intervention (<1-month) effects on mental health literacy overall

Study or Subgroup	Experimental			Control			Weight	Std. Mean Difference IV, Random, 95% CI
	Mean	SD	Total	Mean	SD	Total		
1.16.1 Positive psychology combined with other approaches/theory								
Leventhal 2015	25.67	6.22	647	23.51	7.78	272	41.2%	0.32 [0.18, 0.46]
Seale 2021	32.1	8.8	150	31.09	9.18	156	19.9%	0.11 [-0.11, 0.34]
Tang 2022	91.83	14.5	322	88.62	14.5	388	38.9%	0.22 [0.07, 0.37]
Subtotal (95% CI)			1119			816	100.0%	0.24 [0.13, 0.35]
Heterogeneity: Tau ² = 0.00; Chi ² = 2.55, df = 2 (P = 0.28); I ² = 22%								
Test for overall effect: Z = 4.40 (P < 0.0001)								
Total (95% CI)			1119			816	100.0%	0.24 [0.13, 0.35]
Heterogeneity: Tau ² = 0.00; Chi ² = 2.55, df = 2 (P = 0.28); I ² = 22%								
Test for overall effect: Z = 4.40 (P < 0.0001)								
Test for subgroup differences: Not applicable								

b Immediately post-intervention (<1-month) effects of different approaches on resilience (Positive psychology combined with other approaches/theory)

Vad har visat sig ha effekt på prestation & inkludering i utbildningssammanhang?

- Vad ska jag göra?
- Var ska jag vara?
- Hur ska jag göra?
- Hur länge?
- När?
- Vad händer sedan?

**TYDLIGA INSTRUKTIONER &
FÖRVÄNTNINGAR**

Journal of Autism and Developmental Disorders
<https://doi.org/10.1007/s10803-022-05643-7>

BRIEF REPORT

A multi-perspective study of Perceived Inclusive Education for students with Neurodevelopmental Disorders

Emma Leifler^{1,2} · Anna Borg¹ · Sven Bölte^{1,3,4}

Bästa indikatorn för inkluderingsnivån i utbildningen=

Skola & personal är lyhörda för användar *anhörigas och deltagares/elevens egna råd, tips och förslag*

Peer mentoring @uni

SCANDINAVIAN JOURNAL OF OCCUPATIONAL THERAPY
2019, VOL. 26, NO. 4, 294–305
<https://doi.org/10.1080/11038128.2018.1495761>

Taylor & Francis
Taylor & Francis Group

ORIGINAL ARTICLE

Viewpoints on how students with autism can best navigate university

Craig Thompson^{a,b} , Sven Bölte^{a,b,c,d} , Torbjörn Falkmer^{a,b,e,f} and Sonya Girdler^{a,b}

^aCooperative Research Centre for Living with Autism (Autism CRC), Long Pocket, Brisbane, Queensland, Australia; ^bSchool of Occupational Therapy, Social Work and Speech Pathology, Curtin University, Perth, Western Australia, Australia; ^cDepartment of Women's and Children's Health, Pediatric Neuropsychiatry Unit, Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND), Child and Adolescent Psychiatry Research Center, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden; ^dChild and Adolescent Psychiatry, Center for Psychiatry Research, Stockholm County Council, Stockholm, Sweden; ^ePain and Rehabilitation Centre, and Department of Medical and Health Sciences, Linköping University, Linköping, Sweden; ^fDepartment for Rehabilitation, Jönköping University, Jönköping, Sweden

ABSTRACT

Background: Despite recognition of the challenges faced by students with autism spectrum disorders (ASD) there is limited understanding of the barriers and facilitators to participation in major life areas, such as being a university student.

Aim/Objective: This research aimed to examine viewpoints on what affects the success of Australian university students with ASD.

Material and Method: Q-methodology was used to describe the viewpoints of university students with ASD, their parents and their mentors, on success at university for students with ASD. A total of 57 participants completed the Q-sort.

Results/Findings: Three viewpoints emerged; *Individualised Support*, *Contextual Support* and *Social Support*.

Conclusions: This study highlighted that supports need to be individualized to the barriers and facilitators faced by Australian students with ASD. Supports also need to be contextualized to the built and social environments of universities.

Significance: This study supports the premise that environmental interventions can be effective in facilitating participation in major life areas, such as university education. Peer mentoring for students with ASD may have utility for this group, but should be extended to include social, emotional and psychological support.

ARTICLE HISTORY

Received 22 January 2018

Revised 20 June 2018

Accepted 28 June 2018

KEYWORDS

Autism; Education; Q-methodology; University

Introduktionsprogram@uni

Autism
Volume 22, Issue 1, January 2018, Pages 20-28
© The Author(s) 2017, Article Reuse Guidelines
<https://doi.org/10.1177/1362361317699584>

Special Issue Article

Supporting university students with autism spectrum disorder

Ashleigh Hillier, Jody Goldstein, Deirdra Murphy, Rhoda Trietsch, Jacqueline Keeves, Eva Mendes, and Alexa Queenan

Abstract

Increasing numbers of students with autism spectrum disorder are entering higher education. Their success can be jeopardized by organizational, social/emotional, and academic challenges if appropriate supports are not in place. Our objective was to evaluate the effectiveness of a support group model for university students with autism spectrum disorder in improving psychological and functional outcomes. A curriculum guided the weekly discussions and consisted of topics such as time and stress management, managing group work, and social communication. Efficacy was assessed through pre- and post-self-report measures focused on self-esteem, loneliness, anxiety, and depression. Functional changes in academic and social skills were examined through qualitative analysis of focus groups. Findings from the self-report measures indicated significant reductions in feelings of loneliness and general anxiety, and a significant increase in self-esteem at the end of the program compared to the beginning. Five prominent themes were identified in the focus-group analysis and reflected how the program had positively impacted participants' skills and coping: executive functioning; goal setting; academics and resources; stress and anxiety; and social. Given the cost effectiveness of "in-house" interventions and the potential for improving academic outcomes and retention of students with autism spectrum disorder, further research examining similar program models is warranted.

Funktionshinder stödfunktion

Autism
Volume 23, Issue 3, April 2019, Pages 574-583
© The Author(s) 2018, Article Reuse Guidelines
<https://doi.org/10.1177/1362361318760490>

 SAGE
journals

Original Article

Accommodations and support services preferred by college students with autism spectrum disorder

Amy L Accardo , S Jay Kuder, and John Woodruff

Abstract

This 2-year study investigated the accommodations and support services preferred by college students with autism spectrum disorder using sequential mixed methods non-experimental survey and semi-structured follow-up interviews. Students with autism spectrum disorder reported using both academic and non-academic supports with frequency (e.g. extended time on exams, transition program), using academic supports in line with other disability populations, and using non-academic supports connecting them one-to-one with a faculty member or coach as preferred (e.g. academic coach, counselor, faculty mentor). Findings suggest a need for university disability service centers, counseling services, and faculty to work together to develop systematic support systems for college students with autism spectrum disorder.

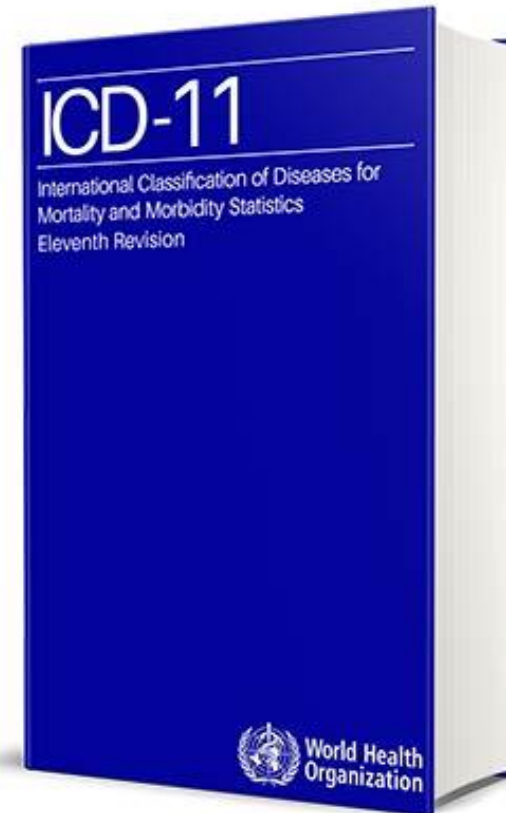

American Psychiatric Association

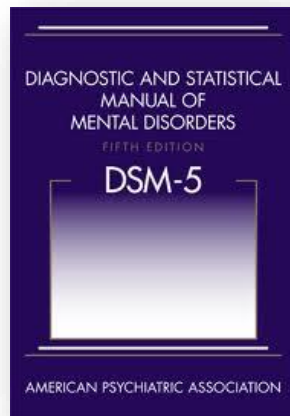
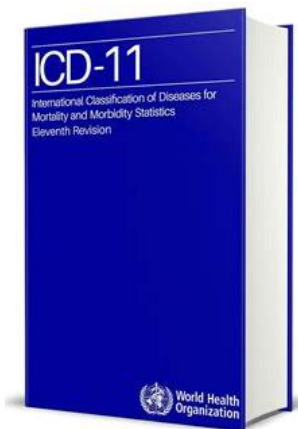

~

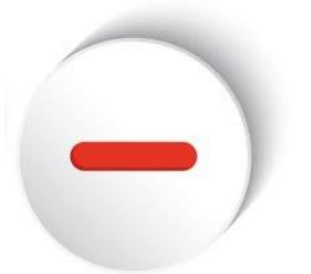
WHO

Mer om diagnoser

- Deindividuering
- Informationsförlust
- Stigma, självuppfyllande profetia
- Ansvarsfrihet
- Fokus (enbart) på individen
- Fokus på individens problem
- Orimliga förväntningar (på stöd/behandling)
- Passivitet
- Ingen beskrivning av en individ
- Otillräckligt vid funktionsnedsättning, psykisk ohälsa
- Otillräckligt i ett modernt, komplex samhälle

....*förenklar*

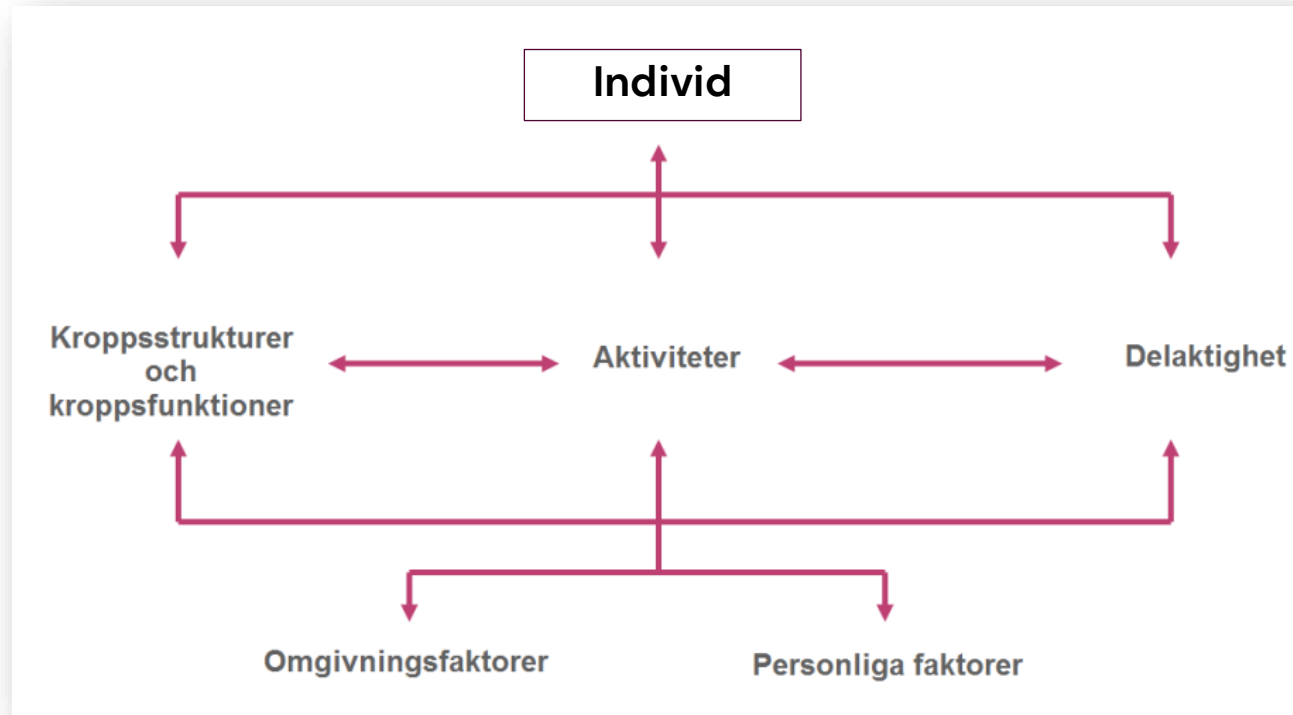
100 år av diagnossystem i klinik, forskning, ersättningssystem, administration > kultur, rutiner

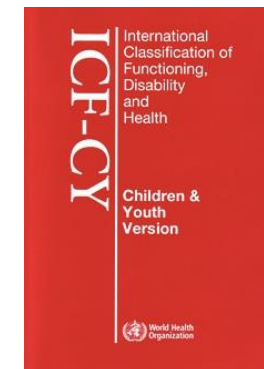
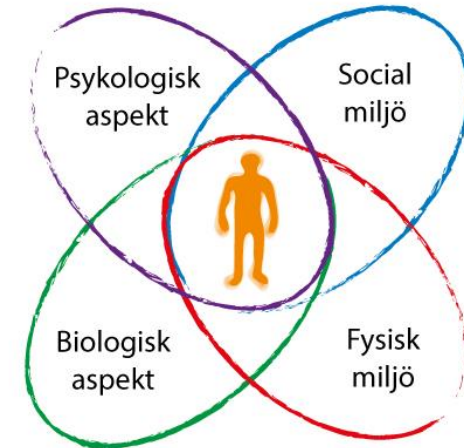
Ett tankeexperiment

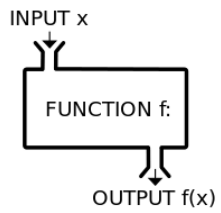

Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa

Biopsykosociala modellen (s, b, d, e, p)

Vad är funktion (i ICF)?

Resultterande färdigheter och svårigheter av en personen som uppstår i en interaktion mellan en individ och dess specifika miljö.

“En person i sin värld”

Fördelar med ICF

- WHO auktoritet och politiska beslut (>inga formella hinder)
- Främjar helhetsperspektiv på individ
- Delat arbetssätt över aktörsgränser kommun, region och stat
- Styrkor och miljöpåverkan
- Aktiverar/synliggör individens och miljöns resurser
- Bra och konkret underlag och arbetssätt för identifiera hinder och ge stöd

Socialstyrelsen

rekommenderar ICF, tillhandahåller information & material

Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF

Klassifikationen ICF gör det möjligt att beskriva en persons funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa utifrån en biopsykosocial modell.

[WHODAS 2.0 >](#)

Beskrivning av ICF

ICF, Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, är en av WHO:s huvudklassifikationer.

ICF erbjuder en struktur och ett standardiserat språk för att beskriva funktionstillstånd och funktionshinder i relation till hälsa. Klassifikationen kompletterar ICD-10 (Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem), eftersom två personer med samma sjukdom kan ha olika nivåer av funktionstillstånd.

[Beskrivning av ICF](#)

[Tillämpning av ICF](#)

[Struktur och innehåll i ICF](#)

[Syftet med ICF](#)

[Socialstyrelsen rekommenderar användning av ICF](#)

[E-lärande om ICF](#)

[Webbutbildning – ICF och KVÅ inom kommunal hälso- och sjukvård](#)

[Ändringar i ICF](#)

[Ladda ner eller beställ](#)

Tillämpning av ICF

ICF kan användas som kliniskt verktyg för att beskriva och strukturerat dokumentera aktuellt funktionstillstånd, sätta mål, bedöma behov och följa resultat inom olika områden inom vård och omsorg.

ICF kan också användas som

- statistiskt verktyg för att samla in och sammanställa data för olika ändamål
- verktyg inom forskning; socialpolitiskt verktyg vid planering av social trygghet och ersättningsystem
- redskap inom utbildningssystemen för att bland annat utforma läro- och kursplaner.

Individens behov i centrum, IBIC

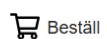
Individens behov i centrum, IBIC, är ett arbetssätt som kan användas i socialtjänsten för att beskriva resurser, behov och mål för personer med behov av stöd i det dagliga livet.

Individens behov i centrum, IBIC, är ett arbetssätt för dig som arbetar med personer som behöver stöd i sitt dagliga liv oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Vägledning och stöd

Individens behov i centrum – Ett stöd för att använda ICF och strukturerad dokumentation för personer som behöver stöd i sin dagliga livsföring

Barns behov i centrum, BBIC

Barns behov i centrum, BBIC, beskriver ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Det innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen.

[Material för BBIC >](#)

[Krav för BBIC >](#)

[Utbildningar i BBIC >](#)

[BBIC för arbetsledare >](#)

[BBIC-samordnare >](#)

Received: 20 September 2023 | Accepted: 27 December 2023
DOI: 10.1111/admc.15865

ORIGINAL ARTICLE

Assessment of functioning in ADHD according to World Health Organization standards: First revision of the International Classification of Functioning, Disability and Health Core Sets

Sven Bölte^{1,2,3} | Lovisa Alehagen¹ | Melissa H. Black¹ | John Hasslinger^{1,2} | Elina Wessman^{1,2} | Karl Lundin Remnélius¹ | Peter B. Marschik^{1,4,5} | Emily D'arcy³ | Andreas Seidel⁶ | Sonya Girdler^{1,3} | Eric Zander¹

ICF anpassad till autism & adhd

Original Article

The Gestalt of functioning in autism revisited: First revision of the International Classification of Functioning, Disability and Health Core Sets

Autism
1–18
© The Author(s) 2024
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/13623613241228896
journals.sagepub.com/home/aut
Sage

Sven Bölte^{1,2,3}, Lovisa Alehagen¹, Melissa H Black¹, John Hasslinger^{1,2}, Elina Wessman^{1,2}, Karl Lundin Remnélius¹, Peter B Marschik^{1,4,5}, Emily D'Arcy³, Susanna Crowson⁶, Megan Freeth⁶, Andreas Seidel⁷, Sonya Girdler^{1,3} and Eric Zander¹

Karolinska Institutet

Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND)

Om KI/ Center of Neurodevelopmental Disorders at KI (KIND)/ ICF Core Sets

Hitta på sidan

ICF Core Sets för adhd och autism

Film: En helhetssyn på autism och adhd

Att mäta funktion

Kliniskt användbara kortversioner av ICF

Pågående forskning med ICF Core Sets

Föreläsning om ICF CoreSets

Sven Bölte, engelska, Autism Europe congress 2019

Informationsfilmer om ICF

Publicerat om ICF Core Sets från KIND

Affisch för väntrum och skolor

ICF Core Sets för adhd och autism

I forskningsprojektet anpassas och implementeras den internationella klassifikationen av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF) för adhd och autism. Vi har utvecklat så kallade ICF Core Sets och en användarvänlig internetplattform. Syftet är att underlätta och standardisera bedömning av individuella funktionstillstånd som utgångspunkt för vård, stöd och styrkebaserade insatser. I projektet studeras också sambanden mellan funktion, mental hälsa och livskvalitet i en stor population.

<https://ki.se/kind/icf-core-sets>

ICF CoreSets-plattformen

ICF CoreSets-studien

KIND
CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

Karolinska Institutet

ICF CoreSets-studien om vardagsfunktion
Vill du delta i en studie om hur din vardag fungerar: hur dina styrkor, utmaningar och din omgivning påverkar dig?

Anmäl dig till studien här!

Sammanfattning av dina svar

Namn: You

Personen som besvarat frågorna: You

Datum: 6 december 2023

Det här är en sammanfattning över dina svar på skattningen av vardagsfunktion med ICF CoreSets. Svaren visar exempel på påstående som du har skattat högt respektive lågt inom områdena *Förmågor & Egenskaper*, *Aktiviteter & Delaktighet* och *Omgivningsfaktorer*. Den visar inte vad dina rapporterade styrkor och utmaningar har för orsak eller om du har någon önskan att det skulle vara på något annat sätt. Det är endast en sammanfattning på hur du har skattat din vardagsfunktion under den senaste månaden. Om du har rapporterat hjälpbehov inom dessa områden, finns de med i sammanfattningen i slutet av varje avsnitt.

Sammanfattningen är en del av en forskningsstudie och är under utveckling. I framtiden kommer den ge mer detaljerad och jämförbar information.

Förmågor & Egenskaper

Vad du kan och hur du upplever att du är

Styrkor

Här är några områden som du har skattat högt och därför kan vara styrkor för dig. Detta är dock inte en fullständig lista

Utmaningar

Här är några områden som du har skattat lågt och därför kan vara utmaningar för dig. Detta är dock inte en full-

Sammanfattningen är en del av en forskningsstudie och är under utveckling. I framtiden kommer den ge mer detaljerad och jämförbar information.

Förmågor & Egenskaper

Vad du kan och hur du upplever att du är

Styrkor

Här är några områden som du har skattat högt och därför kan vara styrkor för dig. Detta är dock inte en fullständig lista över de områden du skattat högt, utan några exempel.

- Du har skattat högt på **Jag är tillmötesgående**.
- Du har skattat högt på **Jag är anpassningsbar**.
- Du har skattat högt på **Jag har en god intellektuell förmåga**.
- Du har skattat högt på **Jag sover hela natten (utan att vakna)**.
- Du har skattat högt på **Jag har bra smaksinne**.

Utmaningar

Här är några områden som du har skattat lågt och därför kan vara utmaningar för dig. Detta är dock inte en fullständig lista över de områden du skattat lågt, utan några exempel.

- Du har skattat lågt på **När det behövs kan jag hantera och stå emot impulser**.
- Du har skattat lågt på **Jag kan kontrollera och koordinera mina rörelser (tex är inte klumpig)**.
- Du har skattat lågt på **Jag kan koncentrera mig så länge det behövs**.
- Du har skattat lågt på **Jag har förmågan att visa lagom starka känslor (inte för mycket eller för lite)**.
- Du har skattat lågt på **Jag kan prata med lämplig volym (inte för högt eller tyst)**.

Du har rapporterat att dina viktigaste hjälpbehov för området är: **Jag blir väldigt lätt frustrerad när det inte blir som jag hade tänkt. Då blir det lätt pannkaka av allt.**

Aktiviteter & Delaktighet

Vad du gör och i vilken grad du deltar i samhället

Styrkor

Här är några områden som du har skattat högt och därför kan vara en tillgång för dig. En hög skattning kan innebära ett stort intresse för aktiviteten. Detta är dock inte en fullständig lista över de områden du skattat högt, utan några exempel.

- Du har skattat högt på **Jag hanterar nya människor** .
- Du har skattat högt på **Jag ställer frågor om saker som har hänt** .
- Du har skattat högt på **Jag förstår muntliga instruktioner och frågor som ges enskilt** .
- Du har skattat högt på **Jag inleder samtal med personer jag inte känner** .
- Du har skattat högt på **Jag utför vardagliga rutiner (tex att kliva upp ur sängen, borsta tänderna och klä på sig)** .

Utmaningar

Här är några områden som du har skattat lågt och därför kan vara utmaningar för dig. En låg skattning kan också betyda att du har lågt intresse för att ägna dig åt detta och behöver inte vara ett problem för dig. Detta är dock inte en fullständig lista över de områden du skattat lågt, utan några exempel.

- Du har skattat lågt på **Jag hanterar stress** .
- Du har skattat lågt på **Jag visar tolerans** .
- Du har skattat lågt på **Jag läser och förstår det jag läser** .
- Du har skattat lågt på **Jag tränar och motionerar** .
- Du har skattat lågt på **Jag kan hålla kvar min uppmärksamhet på en specifik uppgift eller aktivitet** .

Du har rapporterat att dina viktigaste hjälpbehov för området är: **Jag skulle behöva stöd med att komma igång med saker, alltså att faktisk ta mig till olika aktiviteter. Även om jag verkligen ser fram emot något, så kan jag i sista stund bara känna, "näå jag orkar inte nu har jag ingen lust längre". Men sen ångrar jag mig.**

Du har rapporterat att dina viktigaste hjälpbehov för området är: **Jag skulle behöva stöd med att komma igång med saker, alltså att faktisk ta mig till olika aktiviteter. Även om jag verkligen ser fram emot något, så kan jag i sista stund bara känna, "näå jag orkar inte nu har jag ingen lust längre". Men sen ångrar jag mig.**

Omgivningsfaktorer

Hur din omgivning hjälper eller hindrar dig i din vardag

Underlättande

Här är några omgivningsfaktorer som du har skattat som hjälpande för dig. Detta är dock inte en fullständig lista över de omgivningsfaktorer du skattat högt, utan några exempel.

- Du har skattat **Mitt/mina husdjurs bemötande/stöd** som hjälpande för dig.
- Du har skattat **Sömnmedicin, tex melatonin** som hjälpande för dig.
- Du har skattat **Hjälpmiddel för att läsa, skriva, prata eller höra** som hjälpande för dig.
- Du har skattat **Vissa ljudkällor** som hjälpande för dig.
- Du har skattat så som **Studier vid universitet och högskola fungerar** är hjälpande för dig.

Hindrande

Här är några omgivningsfaktorer som du har skattat som hindrande för dig. Detta är dock inte en fullständig lista över de omgivningsfaktorer du skattat lågt, utan några exempel.

- Du har skattat **Sociala medier** som hindrande för dig.
- Du har skattat **Adhd-medicin, tex metylfenidat, atomoxetin** som hindrande för dig.
- Du har skattat **Religiösa och ideologiska föreställningars attityder** som hindrande för dig.
- Du har skattat **Arbetsförmedlingens åtgärder och beslut** som hindrande för dig.
- Du har skattat **Personliga assistenters, boendestödjares, ledsagares eller hemtjänstpersonals bemötande/stöd** som hindrande för dig.

Du har rapporterat att dina viktigaste hjälpbehov för området är: **Jag skulle verkligen behöva stöd med att förklara för personerna på alla myndigheter hur jag fungerar, att jag inte är lat eller så utan att jag bara fungerar lite annorlunda.**

Återspeglar väl ...	Delvis + helt och hållet
barnet i sin helhet.	89,1%
barnets styrkor.	91,1%
barnets utmaningar.	91,6%
hinder i omgivningen.	85,8%
hjälp i omgivning.	79,9%

Ökad medvetenhet...	Delvis + helt och hållet
barnets styrkor.	48,8%
barnets svårigheter.	48,4%
Hjälper.	49,3%
Försvårar.	48,5%
hur omgivning hindrar.	49%
hur omgivning hjälper.	48,7%

Bättre på att ...^a	Delvis + helt och hållet
ta vara på styrkor.	53,7%
hantera svårigheter.	48,2%
söka hjälp.	38,7%

Utvärdering av sammanfattningen

(N=359 anhöriga om deras barn med autism, adhd eller autism + adhd)

Nytta ...	Viss nytta	Stor nytta
Vården.	40,7%	21,2%
Skolan.	34%	30,9%
Utredning.	23,4%	16,4%
Annan.	35,9%	23,4%

ICF CoreSets-studien

<https://studien.icfcoresets.se/kind>

ICF funktionskarta

Styrkor

Intelligens (b117)
Hålla ordning (d640)
Gilla skolan (d820)
Bra kontakt till mamma, pappa, mormor (d760)
Intresse för matte (d920)

Utmaningar

Lära sig läsa & skriva (d140,d145)
Söm (b122)
Emotionskontroll (b152)
Kognitiv flexibilitet (b164)
Hantera stress (d240)
Mimik/gester (d335)
Informella sociala relationer (d750)
Leka med andra (d920)

Underlättande faktorer

Mamma, pappa, mormor (e310)
Specialpedagog (e355)
Läkare (e355)
Assistent (e360)
Vännen Niklas (e420)

Barriärer

Attityd broder (e410)
Attityd klasskamrater (e425)

ICF profil som underlag för SMARTA mål: planering uppföljning av insatser & ökat delaktighet

.....kombinera med prioritet & önskemål av individ, miljö och praktikalitet

Noah, 22 år, autismdiagnos

Fick diagnos i 16-års ålder och går allmän kurs + media/ljud på folkhögskola.

Noah vill läsa in gymnasiebehörighet i mindre grupp, med tydliga ramar och mer praktiska moment.

Tidigare skolår präglades av stress, otydliga grupparbeten och snabba övergångar mellan ämnen.

Noah trivs när dagen startar tidigt och lugnt.

I mediauppgifter gör Noah kompositioner och ljudinspelningar. Han uppskattar tydliga ramar/"klar-kriterier" för uppgifterna. Han gillar att ha tydliga instruktioner, sätter sig själv tydliga mål och sätter tid för sig själv.

Noah kommer

Noah motiveras

Utmaningar: svårare att motiveras av uppgifter, en del av uppgifterna är svåra att genomföra. Han gillar tydliga instruktioner och svarigheter vid öppna uppgifter.

Noah tvekar att ta beslut och gillar svårt att avsluta. Ekonomin är begränsad och CSN-osäkerhet gör det svårt att ta beslut.

Noah har en vän online som gärna startar en kort podd om naturfoto/ljud, och det finns mentorstöd samt tyst zon på skolan.

Målet är ökad självständighet och att hitta "mitt sätt" – små, realistiska steg som bygger hopp och framtidstro.

Vilka styrkor har Noah (& vilka utmaningar)?
Vilka underlättande faktorer finns i miljön (& vilka hinder)?
Hur kan vi stötta Noah?

Noah, 22 år, autismsdiagnos

Fick diagnos i 16-års ålder och går allmän kurs + media/ljud på folkhögskola.

Noah vill läsa in gymnasiebehörighet i mindre grupp, med tydliga ramar och mer praktiska moment.

Tidigare skolår präglades av stress, otydliga grupparbeten och snabba schemaändringar.

Noah trivs när dagen startar tidigt och lugnt.

I mediauppgifter gör Noah komplexa uppgifter begripliga för andra genom 3 till 5 tydliga steg, sätter ramar/"klar-kriterier" och hittar kreativa ljudval som blir en enkel men egen ton i produktionen.

Noah kommunicerar kort och tydligt i text (mejl/Teams) och bygger små mikrorutiner.

Noah motivation ökar när uppgiften upplevs som meningsfull (podd, praktik i studio/bibliotek).

Noah stressas av starkt ljud i matsal/korridor, otydliga scheman, har igångsättningssvårigheter vid öppna uppgifter, en energidipp efter lunch, och problem med administration (CSN/mejl/intyg).

Noah glömmer och tvekar att be om hjälp, fastnar i delmoment och får svårt att avsluta. Ekonomin är begränsad och CSN-osäkerhet stressar.

Noah har en vän online som gärna startar en kort podd om naturfoto/ljud, och det finns mentorstöd samt tyst zon på skolan.

Målet är ökad självständighet och att hitta "mitt sätt" – små, realistiska steg som bygger hopp och framtidstro (prio)

Styrkor

(ICF egenskap/förmåga, aktiviteter & delaktighet)

Gör komplexa uppgifter begripliga (d)

Tydlig textkommunikation i mejl/Teams (d)

Fungerar bäst tidiga, lugna pass (b)

Intressen: ljud/medieproduktion, naturfoto (b,d)

Motivation/optimism: meningsfulla projekt,
portfolio/podd, små steg (b,d)

Utmaningar

(ICF egenskap/förmåga, aktiviteter & delaktighet)

Ljudkänslighet (b)

Igångsättning vid öppna uppgifter (d)

Trötthet efter lunch (b)

Problem med administration (CSN, intyg, mejl) (d)

Glömmer och tvekar att be om stöd (d)

Avslutssvårigheter när detaljer tar över (d)

Länkning till ICF systematik

Underlättande faktorer

(ICF omgivning, personfaktor)

Vän/peer för podd/produktion (e)

Praktikspår i studio/bibliotek (e)

Mentorstöd (e)

Barriärer (ICF omgivning, personfaktor)

Oförutsägbarhet i schema (e)

Ljudmiljö (e)

Snabba schemaändringar, brist på förvarning (e)

Begränsad ekonomi/CSN-osäkerhet (e)

Gruppuppgifter utan tydliga roller (e)

Otydliga uppgiftsinstruktioner (e)

Sortering efter prioritet och möjliga actions

Prioritetsområden

- Öka prestationsförmåga, resiliens och energi, minska stress
- Öka självständighet, be om hjälp
- Öka optimism i studierna
- Öka ekonomisk trygghet/ordning

Actions

- Fler tidiga och lugna pass på förmiddagen, ev mikropauser, tydliga ramar och uppgifter (med stöd av minneskort) i mindre grupper
- Lätt och tidsatt regelbunden coaching, motivera till sms kontakt med stödpersoner vid uppkommande stress
- Fler praktikdelar och därmed synlig progression
- Tyst zon före/efter lunch, hörselskydd tillåts
- Boka tid med socialtjänst och följa upp, samordna träff med närstående och följ upp.

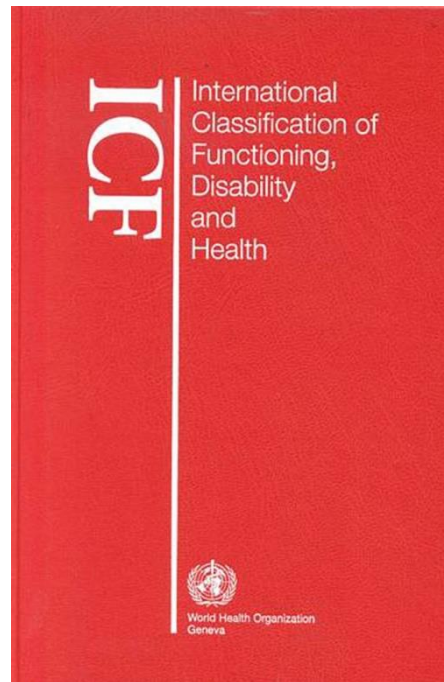
Möjliga SMARTA mål, baserad på Noahs styrkor (max. 1-2 i taget)

Område	Bygger på Noahs styrkor	Styrkebaserat SMART-mål	Nyckel-action
Energi & fokus	morgonfokus, mikrorutiner, tydlig struktur	2-3 morgonpass/vecka med 3-5-stepsplan och stress $\leq$ 4/10 efter 6 v	Tyst zon + 25/5-timer + uppgiftskort
Självständighet	kort och tydlig textkommunikation	2 hjälp-pings/vecka via textmall	10-min fastna-regel
Studier/mening	kreativ ljudsättning, gör komplexa saker begripliga	Podd-pilot (2-3 avsnitt) på 10 v, synlig leverans varannan v	Podd-sprintar + peer-stöd
Ekonomi/admin	gillar korta steg, fasta tider	20-min admin-pass/vecka + CSN översikt klar 6 v	Admin-slot + dokumentmapp

Möjliga SMARTA mål – undanröja barriärer i miljön (max. 1-2 i taget)

Barriär	SMART-ändring	Lärare	Noah
Schemaändringar	≥24 h förvarning + Plan B (6 v)	Posta [ÄNDRING] + Plan B	Kolla notis; följ Plan B
Ljudmiljö	Tyst zon 2x/v + tidig lunch (6 v)	Boka zon; tillåt hörselskydd	Använd zon/hörselskydd; ta tidig lunch
Otydliga uppgifter	Uppgiftskort 100% (4 v)	Syfte; 3–5 steg; tid; "klar"	Följ uppgiftskortet
Grupproller	Roller + leverabler varje gång (6 v)	Sätt roller; deadlines	Ta "Kvalitet/ramar"; checka av
CSN/admin	Admin 20 min/vecka; mapp klar (4 v)	Skapa mapp; dela mallbrev	Kör admin-slot; spara i mapp

Börja tänka och arbeta med ICF modellen i åtanke!

Tack!

**Karolinska
Institutet**